

Leto IV.

NA MEJAH

Štev. 1.

Izhaja vsako soboto
Letna naročnina
znaša Din 25,—,
za inozemstvo 40 DinČek. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

Jesenice, 1. januarja 1939

Novo leto

»Brez luči ni življenja.«

Novo leto smo nastopili. Nehote človeku uha-jajo misli, kaj vse bo človek doživel v novem letu; kako se bodo razvijali dogodki novega leta. Zakrito je to človeškim očem in ne vemo ali bo leto tisoč devet sto trideset deveto za človeško družbo leto sreče in zadovoljstva ali pa leto, ki bo z razmerami, katere bodo nastopile v tem letu, uničevalo človeško družbo. Odvisno je od tega, kako se bo človeška družba zadržal do vira življenja, do sonca resnice, do Jezusa, ki je prišel na svet, da z lučjo resnice razžene temo brezverstva, katero uničuje človeško družbo.

»V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Bog je bila Beseda. Vse je po njej nastalo, kar je nastalega. V Njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi in luč sveti v temi in tema je ni sprejela.« Te besede je zapisal Janez evangelist o Jezusu, ki je prišel na svet, da razsvetli ves svet z resnico. Luč je manjkalo in vsi ljudje so pogrešali življenje. Potrebna je svetloba, potrebna je luč za vse življenje na zemlji. Vsa umetna luč, katero se je izmislil človek in se jo bo še izmislil, ne more nadomestiti naravne luči, ne more nadomestiti sonca. Sonce oživlja in če sonca ni, je vse mrtvo. Človek občuti temo in na človeka tema porazno vpliva. Če je dolgo v temi, popolnoma izhira in umre, ker človekovo telo ne more pogrešati sonca, svetlobe, katera tudi pripomore, da človek more živeti. Luč pada med tiste činitelje, kateri močno vplivajo na človekovo življenje in na življenje v naravi sploh. Tudi bitja, katera žive na dnu morja, več tisoč metrov globoko, kamor sončni žarki ne prodrejo, tudi ta bitja potrebujejo luč za svoj obstanek. Ta bitja pa je narava sama obdarila, da si sama sebi dajejo luč. Tako da je luč, da je svetloba potrebna za zemsko življenje.

Kakor potrebujejo vsa živa bitja luč, svetlobo in tudi človek, tako potrebuje luč tudi človekova duša, katera je ustvarjena po božji podobi. In ta luč je resnica. V božičnih dneh imamo priliko premišljevati o luči, ker v duhu gledamo v jaslicah vir vse luči, v duhu gledamo v jaslicah Jezusa, ki je prišel na svet, da prinese luč, da razžene temo, katera je trdo oklepala svet, da prinese na svet resnico. Potreben je bil ta prihod Jezusov; tako silno potreben, da bi človek brez Jezusa nikdar ne prišel sam od sebe do resnice, čeprav je človek rojen za resnico, ker je rojen za Boga, ki je resnica sama.

Če prebiramo filozofska dela filozofov, kateri so živeli pred Kristusom, pa vidimo, kako silno je bil potreben prihod Jezusov na svet. Brez Jezusa bi svet resnice ne spoznal. Ti filozofi kakor Sokrat, Platon, Aristotel, Seneka in drugi so bili možje, katerim je bilo glavno, da ljudem odpro vrata k resnici. Nekateri izmed njih so se zelo visoko dvignili, tako da človek kar strmi nad njihovo modrostjo. Toda vsi ti veleumi so prišli do

one točke, preko katere sami od sebe niso mogli. Lepo so gradili, vse je bilo miselno zgrajeno, a dovršil ni nihče svojega dela, da bi lahko dejal: jaz pa sem našel resnico. Iskali so Boga kot vir vse resnice, a sami niso mogli priti do pravega zaključka, kaj je Bog in kdo je Bog. Zdelo se je, da bo Platon, ta veliki filozof, zadel pravo, pa ni. Tudi Aristotel se je še višje povzpел v svoji modrosti, pa je tudi njemu modrosti zmanjkalo, ko bi moral ljudem pokazati pravo resnico. Odpovedal je njegov razum in njegova domišljija se ni mogla povzpeti, da bi Boga spoznala v pravi luči. Iz vseh del teh filozofov se spozna, da je manjkala le iskrica, pa bi prišli do pravega spoznanja. To iskrico pa je prinesel Jezus, katera je vžgala že pripravljeno snov in zasvetilo se je in ljudje so spoznali resnico, ker so dobili pravi pojem o Bogu, ki je vir resnice.

Brez luči ni življenja. Brez Kristusa ni življenja. Le Jezus in njegov nauk moreta človekovi želji zadostiti, da pozabi na vse, kakor pozabi otrok na vse, ko se ob jaslicah lučke prižgo. Kdor obrne Jezusu hrbet, kdor zametuje Jezusa kot luč, kot vir resnice, ta drvi v temo, kjer ni luči, kjer ni življenja. Kakor rastlina usiha in usahne, če nima svetlobe, tako tudi človek usiha in usahne, če nima sonca resnice, katero je prinesel Jezus na svet. Ne samo človek posameznik, ampak celi narodi usihajo, ker so obrnili Jezusu hrbet; bodo tudi usahnili, ker si sami sebi jemljejo luč, svetlobo, brez katere ni življenja.

Kakor hitro se narod obrne od Kristusa, od luči resnice, začne propadati, ker zaide v temo raznih zablod, katere uničujejo človeško družbo. Francoska prosvetljenost je obrnila hrbet Jezusu in njegovemu nauku, pa se sedaj s strahom ozirajo po dejstvu, da francoski narod propada, ker je vsako leto treba več krst kot pa zibelk. Češki narod trpi tudi zaradi tega, ker so voditelji obrnili hrbet luči, ker so obrnili hrbet Jezusu in njegovemu nauku. Drago so morali plačati za to zaničevanje Jezusa in luči, katero je Jezus prinesel na svet. Vsa umetna luč, s katero so hoteli pregnati Jezusa, jim ni nič koristila. Propadli so v svojem framazonstvu, umaknili se s prestolov. Narod pa je spoznal, da brez luči resnice ne more živeti. Ta luč pa je Jezus, katerega v duhu gledamo položenega v jaslih.

Enaka usoda bo doletela vse, kateri ne ljubijo sonca, kateri ne ljubijo resnice. Brez sonca, brez svetlobe ni življenja. Ta zakon velja na vseh poljih; velja tudi v duševnem in duhovnem življenju. Naj se narodi še tako ponašajo s svojo kulturo, s svojo močjo, s svojo vojsko, propadli bodo, če se bodo v svojem delovanju obračali proč od svetlobe, proč od Jezusa, ki je prišel na svet, da razsvetli, kar je v temi, da reši to, kar je zaradi pomanjkanja svetlobe začelo propadati. Ena misel naj nas spremlja vse leto: »Brez luči ni življenja.«

P. J.

Vsem cenjenim naročnikom, čitateljem in prijateljem želita srečno in blagoslovljeno novo leto

uredništvo in uprava

Z Jesenic

Visoko odlikovanje. G. Avgust Westen, predsednik KID, je bil odlikovan z redom Jugoslovanske krone III. stopnje. Istočasno je bil odlikovan z redom sv. Save III. stopnje g. Karel Noot, generalni ravnatelj KID. Predsednik gosp. Westen ima za našo visoko Gorenjsko velike zasluge, saj je vse gospodarsko življenje tega kraja posredno ali neposredno v veliki meri odvisno od njegovih tovarn na Jesenicah in na Javorniku. Generalni ravnatelj g. Noot pa že dolga leta vodi ta ogromna podjetja. Obema iskreno čestitamo.

Vincencijeva konferenca je meseca decembra priredila na odru Krekovega doma na Jesenicah 2 prireditvi, ki sta uspeli tako glede predvajanja na odru, kakor tudi glede obiska občinstva.

Božičnica KID. KID je za božične praznike izplačala vsem svojim delavcem poleg navadne plače še štiridnevno temeljno plačo kot božični dar. Za to lepo gesto so delavci tovarni hvaležni.

Razporeženje po volitvah. Po razglasitvi izidov državnoborskih volitev dne 11. decembra

Male in velike trgovske knjige, vse dobite v trgovini Krekovega doma

Vse pisarniške in knjigoveške potrebščine v trgovini Krekovega doma

si naši poraženi nasprotniki niso znali drugače pomagati, kakor da so nekaj dni trosili med svojimi volivci tatarske novice o zmagi opozicije, o odstopih posameznih ministrov in skupin ministrov, o nekkih revolucijah itd. Ker so take lažne novice bile za nekatere vodilne hujskače nekoliko drage in ker je čas vsak dan celil hude rane volivnega poraza, so danes take govornice že skoraj popolnoma ponehale. Na novo so se hotele pojaviti ob priliki zadnje rekonstrukcije vlade, toda potek dogodkov je kar kmalu zaprl usta raznašalcem teh alarmantnih vesti.

Naš telefon

Na Vaš članek v rubriki »Z Jesenic« pod naslovom »Naš telefon« izjavljamo, da čakajo na telefon samo štirje interesi, in sicer so trije stari že nekaj mesecev, zadnji pa se je prijavil šele ta mesec. O mnogih prošnjah za telefon nam ni ničesar znanega. Avtomatska centrala je sedaj zasedena, pač pa se bo lahko povečala, ker imamo tozadevne birače na razpolago v Ljubljani. Inštalacija telefonov je za sedaj neizvršljiva, ker sta strešno stojalo in telefonska trasa na Jesenicah preobremenjena. Inštalacija telefona se bo izvršila šele po položitvi telefonskih kablov.

Za direktorja pošte in telegrafa šef teleg. telef. odseka V. tehn. sekretar: (Ime nečitljivo).

Vsi agitirajte za naš list! Zahtevajte „Na mejah“ v vseh gostilnah in kavarnah!

Za kulisami industrije

(Dalje)

Jeseniško javno življenje, ki mu delavske strok. organizacije dajejo pečat večne borbe za kruh, je že od nekajdaj mamilo uslužbenca ter mu budilo dokaj prepričevalno upanje, da bo v njem lahko spravil v denar svoje ambicije in dal duška svoji čistiželjnosti. Njegovo službeno razmerje, ki mu je na mah odprlo široke možnosti, da s pomočjo močne hrbtenice podjetja poseže neposredno v strokovno gibanje (ena izmed osnovnih zahtev podjetja) in ga postopoma reformira, tako da bo za podjetje bolj prebavljivo in nenevarno, mu je odprlo še drugo možnost, da kot »strankin človek« zastopa koristi gotovega dela delavstva pri podjetju, da gibanje dotične strokovne organizacije z nasveti usmerja in da jo sproti obvešča o položaju pri podjetju. Tako je tega uslužbenca pripeljalo absolutno kruhoborstvo in priložena častihlepnost v tak položaj: postal je podjetniški uslužbenec za varstvo njegovih koristi in njegov politično administrativni eksponent, istočasno pa je bil »strankin človek« pri podjetju, član strokovne organizacije in njena »vtelesena želja« pri podjetju, ni pa bil, čeprav je vroče želel, idejni vodja jeseniške prosvete in edino odločujoči politični činitelj v kraju. V svoji borbi, da bi si ta druga dva mesta prvenstveno prilastil, je na svoje največje presenečenje naletel na moške, ki so vedeli, kaj hočejo, in tudi to, kaj hoče on. Previden kot je bil, je v trenutku spremenil taktiko. Uslužno se jim je podredil kot poslušni učenec in nenehoma oprezoval za pravim trenutkom, v katerem bi se kot jegulja izvil ter zagrabil od zadaj svojega učitelja. Medtem pa jih je oskrboval s poročili iz podjetja in kdo bi mu ne verjel, saj so mu bile na razpolago vse knjige, znani vsi razgovori in načrti. Razumljivo pa je bilo takoj, da je vsa ta poročila primerno prekrivil, tako da je položaj bil videti slabši ali boljši od resničnega stanja in vse samo zaradi tega, da je mogel kot reakcija priti v poštev edino njegov predlog, v katerega je podtaknil željo podjetja ali vabo za lastno korist. Temu bi se reklo, da je bil položaj zmerom takšen, ki je odgovarjal njegovim osebnim ambicijam in trenutnemu ugodju.

Medtem pa je vihtel geslo: delajmo! Čudna razboritost. Res je delal: v vseh ljubljanskih centralnih pisarnah in v uredništvih so se začela kopičiti njegova pisma sumljive vsebine, iz katerih je zaudarjalo po sicer oslajenem, a dovolj otopljivem nihilizmu, da so se začeli vidno pojavljati dvomi o resničnosti navedkov. S temi svojimi »poročili« ni dosegel ničesar drugega kot to, da je vse svoje delo kot uslužbenec in javni »delavec« dal na tehtnico prav tistih poštenjakov, katere je imel v svojem »likvidatorskem« seznamu. Skrbna in nevidna kontrola nad njegovim kretanjem in početjem se je podvojila. Nje uspeh smo zabeležili že v drugem nadaljevanju, takrat, ko smo dokazali, zakaj je prav za prav izgubil tla v javnem življenju. To ni bil zgolj slučaj. To je bila nujna posledica njegove dvorezne politike, ki se je v konkretnih primerih razvila takole: če je bil kot »politični človek« ali kot član strokovne organizacije v funkciji pri podjetju ter zastopal koristi obeh, je bil samo zaradi tega, da nihče drugi ne bi mogel v tem svojstvu pri podjetju nastopati, ker bi potem moral on sam nastopiti proti njemu, če bi ne hotel kršiti svoje službene pogodbe. Pred nosom svojih gospodarjev kaj takega storiti, bi bil eksistenčni samomor. Zato je bila njegova najvažnejša naloga ta, da je takim rivalom izpodkopaval tla na neumorni »pisateljski« način, kakor smo že navedli, obenem pa je kot najboljši klasificirani uslužbenec skrbel za to, da so bili njegovi delojemalski tovariši iste politične smeri (poslednji seveda iz prepričanja) tudi pri podjetju »dobro« zapisani.

Tako si je ta uslužbenec varoval na eni strani hrbet od tekmecev v javnem in političnem življenju, na drugi strani pa gojil zaupanje podjetja proti sebi z zlorabljanjem javnega in političnega zaupanja.

Bilanca je naslednja: popoln učinek skrivnostne kuharske umetnosti, da je kljub njenim pravilom vzkipela umazana in neprebavljiva mešanica. Kaj takega zmore samo slab kuhar.

Že samo take bežne činjenice brez vsch konkret-

nih dokazov (nekateri se hranijo iz obzirnosti) so zadostovale, da se takšna izigravanja vseh političnih in kulturnih činiteljev in zloraba njih zaupanja po neznanem uslužbencu renomiranega podjetja enkrat za vselej končajo. To ni bilo samo v prid vsemu našemu javnemu življenju, ampak v interesu podjetja samega, ki bi moralo že po svoji veljavnosti in obči koristi paziti na to, da ima, če že ne mora imeti, temu primerne predstavnika.

Res čudna kljubovalnost, ki meji že na obup, se je pokazala pri uslužbencu, ko je zaslužil konec svojih mnogokrakih in nedovoljenih funkcij v sicer dostojnih ali dovolj jasnih besedah in dejanjih odločujočih činiteljev, političnih, kulturnih in socialnih, ki v svojih delokrogih kljub skrbnemu iskanju niso mogli najti mesta za njegovo nevarno ambicioznost. Drugega jim res ni preostalo, kot da so mu dali razumeti, da so vsa mesta zasedena, in pripomnili, da je njegov službeni delokrog dovolj velik in pester, v katerem bo lahko po mili volji gojil svoje kombinacijske skoke. Za javno življenje res niso.

To pa njegovim računom res, ni šlo v prid. Ali je razumel to gesto ali ne, gotovo je le to, da je dejansko stanje svojih političnih »zvez« dosledno prikrival podjetju in ga napačno informiral. V dokaz, da je še vse »po starem, dobrem receptu«, je v zadnjem času neresnično tolmačil neko željo podjetja, ki ga je zastopal kot njen predstavnik pri oblasti. Bilo je ob zadnjih redukcijah. Pri oblasti v prestolnici je kot poročilo prošnji navajal dejstvo, da so odpuščeni delavci sprejeti že nazaj. V tem se kažejo vsaj navidezno vsa široka dovolila, ki jih je baje sprejemal od podjetja, da mu dopuščajo neresnično poročanje na najvišjem mestu notranje državne oblasti. Mi dvomimo, da bi se to zgodilo z vednostjo podjetja, ker smo že prej rekli, česa vsega se je uslužbenec poslužil, da bi prikriji svoj dejanski položaj pred njim. Če se taka zloraba predstavnštva očituje celo na najvišjih mestih, kako se ne bi uporabljala pri nižjih ali krajevnih v še večji obliki.

V dokaz tudi podjetju, kako je njegov najzanesljivejši uslužbenec zdrnil navzdol, je sedanja njegova potrjena aktivnost pri notranji tiskovni propagandi, ki je bila vse do zadnjega časa njegovo postransko opravilo, pa je sedaj na mah postalo najbolj pereča in važna naloga. Znano je tudi vsem, tako podjetju kot uslužbencu, da se mora notranja tiskovna propaganda vršiti le do meje, v kateri se podjetje kot tako neposredno izživlja, in reševati le taka vprašanja, ki se tičejo zgolj podjetniškega tehničnega in upravnega delokroga. Zato nikakor ni dopustno, da bi taka propaganda presegala svojo določeno mejo v zadeve javnosti ter poskušala nanjo vplivati na kakršen koli način ter ustvarjati javno mnenje, ki bi naj godilo notranji politiki podjetja. Mi vemo, da podjetje tega noče in ni nikdar imelo namena. Iz tega smo le hoteli izluščiti dokaz, na kakšen način hoče uslužbenec spraviti svoje, od vseh strani zavrnjene ambicije v javnost sedaj, ko je zaigral še tiste prednosti, zaradi katerih je od vsega začetka bilo njegovo službeno razmerje s podjetjem tako trajno in pogojno. (Spomnimo se samo na njegov poskus, kako spraviti v življenje politično organizacijo št. II.)

Po vsem tem nimamo sedaj opraviti z uslužbencem, ki se je zasidral v postojanke javnega življenja, ampak s človekom, ki je bil okrcan po prstih in postavljen namesto v prvo v zadnjo klop. Čeprav se je pod silo razmer odločil za defenzivo, še vedno upa na boljše čase (saj je pretekle dni krotko ponudil svojo osebo na razpolago).

So ljudje, ki znajo tudi med vrsticami najti dober svet ali dobrohotno opozorilo. Če pa to ne zadostuje, je pa treba s konkretnimi dokazi, ki so tudi živi, postreči in napraviti piko. V našem primeru nam bo kaj takega zelo dobrodošlo, če bomo imeli priliko tudi nadalje reagirati z dokazi, ki bodo za uslužbenca grenki, za podjetje pa nova snov za preiščanje o koristnosti kakega delojemalca. Tudi če kdo misli, da smo napravili piko, se moti, saj za njo še zmerom lahko postavimo vprašaj.

Modna trgovina

JANKO BOGATAJ
Jesenice, Gosposvetska c. 4

Ne skrunimo svoj materni jezik

Onega dne večer je stala pred sokolskim domom vprega, v kateri se je opotekala trudna žival in se trudila zvleči naprej. Voznik, menda mesar, je bil besen ter je med udarci biča bruhal ostudne kletve v najbolj surovi obliki — preklinjal je mater.

S tem, da mo to napisali, nismo hoteli izreči obsodbe nad nekulturnostjo človeka, kajti sodbo si piše vsakdo sam, temveč smo hoteli z navedbo resničnega dogodka opozoriti le na globoko, odprto rano na telesu slovenskega naroda, rano, ki se ne bo zacelila toliko časa, dokler bomo kljub svoji visoki kulturi in izobrazbi posnemali drugih narodov najgrše lastnosti in dokler bodo na delu tiste razdiralne sile med nami, ki očitno ali pa na skrivaj rujejo vero iz poštenih slovenskih src ter navajajo ljudi v nevero in v zanikanje vsake avtoritete in s tem, ko sejejo v duše sovraštvo do Cerkve in Boga, ubijajo vero v lastne matere.

Sovraštvo do vsega, ki je le količkaj v zvezi z Bogom in njegovo Cerkvijo, prikazuje najbolj viden zunanji znak surove kletve tistih, ki so izgubili vero v Boga, vero v svoje matere in vero v — same sebe. S tem kažejo, kako so majhni, kako je njih duševno življenje bedno in kako niso prav nič ponosni na svoje dostojanstvo, ki jim ga je dal Oni, ki ga v zahvalo preklinjajo.

Gornji primer, ki ima svoj izvir pri bratih Srbih, nam jasno govori, kakšen naj ne bo človek v posnemanju slabih stvari. Mati je poleg Boga človekova najvišja svetinja, ki pač ne zasluži, da jo zaradi malenkosti ali hipne razdraženosti odvržemo in poteptamo njeno ime v blatu najgrših besed. Da smo na svet prišli zdravi in za življenje sposobni, je poleg božje stvariteljne moči najbolj zaslužna mati. Že s trpljenjem, ki

ga je imela s slehernim izmed nas, nas je obvezala k hvaležnosti in ljubezni, najmanj pa nam je dala povoda za nehvaležnost ali celo preklinjanje. Prav tako grd, le da še grši zločin zagreši tisti, ki kolne Boga samega. Tak človek je podoben onemu, ki meče kamenje proti nebu, hoče zadeti nebesna telesa. Kamenje leti nazaj na njega samega. Tako je s tistim, ki preklinja. Svojo kletev je vrgel proti Bogu, toda Boga ne more zadeti, pač pa pade kletev nazaj na njega samega in ga ubije.

Slovenci smo narod, ki po svoji kulturi spadamo med »gospodke« narode. Če smo znali kulturo ohraniti kljub vsem viharjem, ki so prevečali naše življenje, jo bomo znali prav tako obdržati še naprej. In če smo tako visoko kulturni, bomo znali kletev, ki je narodna sramota, iztrebiti, svojim sosedom pa bomo mogli pokazati, da nam ni do njihove gnile navlake, ampak da smo del občestva, ki ima zdrave korenine in ume vsak strupeni poganjek na svojem telesu odrezati. Kletve žali verski čut naroda, **zato smemo in tudi moramo zahtevati, da ga nihče ne žali.**

Veliki narodi v Severni Ameriki in Italiji so se zganili v velikem gibanju proti preklinjanju in bogokletnosti. Fašistična vlada je leta 1926 sprejela v svoj zakonik postavbo, po kateri se preklinjevalci strogo kaznujejo. Tudi pri nas je na primer kamniški okraj določil kazen za prestopke kletvine poleg pastirskega pisma proti kletvi, ki so ga letos izdali jugoslovanski škofje. Začnimo tudi mi od sebe na bližnje s prečiščevanjem in varstvom lastnega jezika v zavesti, da ne bomo samo obvarovali vrednosti svoje kulture, ampak se bomo najčastneje oddolžili slovenski materi, ki v trpljenju poraja sicer zdrav in klen narod.

Po zborovanju gorenjskih dijakov

Na Gorenjskem smo samosvoji, svoj prav imamo in se ga držimo do kraja. Študentje nismo dosti drugačni: zakopani smo vase, izgubljeni vsak v svojo smer in svoj posel. Trdnost in ponos, ki smo ju dobili od kamnitega značaja naših ljudi, pa nikakor ne ovira, da bi mogli kdaj zaživeti skupnostno življenje. Nasprotno — porok sta nam, da bo društvo, če nas bo znalo prijeti na pravem koncu, zdravo in plodno. Gotovo je, da je večina organizacij, ki so nastajale lahko, med enakimi, med ljudmi, ki se niso zavedali razlik, marveč plaval v ekstazi vsesplošnega bratstva, šla po zlu, da pa so narobe organizacije, ki so nastajale z naporom in žrtvami, z zavestjo odpovedi, rasle in postale odločilne. »Ne pridemo do enotnosti, če nismo prej doživeli razbitosti«, pravi Lippert. Razbitost, v kateri smo živeli zadnja leta, je porok, da se bomo znašli v skupni stvari, če se bomo le znali razumeti in se marsičemu odpovedati, kajti delati moremo le z dajanjem samega sebe — samoopoved je skrivnost vsakega ustvarjanja. Mimo kraja in stanu nas mora vezati zavest, da smo katoličani, da je svet za nas osvetljen z novo lučjo, da se vsakdanje življenje pred nami spreminja v čudež milosti. Po tej poti bomo mogli priti k še ožji enotnosti, ki jo zahteva društvo, in premagati razlike v letih, modrosti, specializaciji in drugih zadevah, da se bomo znašli v toplem ozračju študentske družine. V njej šele se bo potrdila in dobila smisel naša razbitost: samosvoji in trmoglavji kot bohinjski vol, vprežen za roge, bomo delali vsak v svojem poslu, toda z novim ognjem, z zavestjo, da naše uveljavljanje in »postavljanje« koristi skupnosti.

Saj je menda to naš namen, ko smo ustanovili društvo, v katerem bo naše delo dobilo večji pomen in odločilnost. Ne smemo sicer misliti, da bomo prevrnili svet in naredili ne vem kakšna veledela — »Ne misli, da gre vsaka pot do zvezd, — — — da vsaka kal poraja velikanec«, pravi pesnik — ali vendar, v svojem krogu smo postali odločilni in za svoje delo odgovorni. Preglejmo in preštejmo se; videli bomo moč, ki nikakor ne more ostati neopažena in brez vsakega vpliva. Dramatiki smo, slavisti, društveni delavci, sociologi, zgodovinarji, geografi, pesniki, literati, ne vem kaj še vse, že v gimnaziji gorimo vsak za svojo stvar. V društvu se bo vsako boječe zanimanje razživelo, dobilo določen izraz in se v tekmovalstvu izostrilo, z društvom so nam dane čiste nove možnosti resnično plodnega dela. Treba je le zaživeti v enotnosti, premagati začetek, nezaupnost in razočaranja, ki jih bomo gotovo kmalu srečali na svoji poti. Na nas preži tisoče skušnjav, da se potegnemo vase in zapremo v zagrenjenost, da se nam pristudi žrtvovanje in začnemo gledati svet s trudnim starčevskim pogledom ali da se prepustimo prazni lahkoživosti; društvo je velika preskušnja za naš idealizem, za našo vero vase, ki mora ostati otročja in nepremagljiva tudi v dneh največjih kriz. V tem predvsem nas bo društvo že samo z danostjo notranje vzgajalo, v tem, da bo postavilo en problem več pred nas in zahtevalo novih žrtev.

V teh nekaj mislih se je izostrila problematika našega društva. Če se ne tičejo naravnost organizacije in formalnih zadev, kakor bo morali kdo želel, pa nas vsaj hočejo zbuditi k

Delavci,

branite svoje strokovne organizacije v smislu in pravcu narodnih tradicij in skupnosti.

Gradnja stanovanj

Jesenice se še vedno razvijajo in večajo. Merilo za napredek Jesenic je razvoj in obratovanje tovarne KID na Jesenicah. Tako je v zvezi s tem, da je KID razširila in povečala svoje obrate in podprla svoje delavce pri gradnji stanovanjskih hiš gradbena sezona na Jesenicah za tukajšnje razmere tako rekoč dosegla v tem letu rekord.

Gradbenih dovoljenj je bilo v letu 1958. izdanih 95, dovršenih in v tem letu kolavdiranih zgradb je bilo 51. Večje število novih stanovanjskih hiš bo pa dovršenih še pred poletjem tega leta.

Koroška Bela

Povolitveni odmevi in drugo.

Neki pregovor pravi: »Mačka spredaj liže — zadaj pa praska.« — Ta pregovor je popolnoma resničen, posebno še pri »mačkovcih«. **Pred volitvami** so se hlinili vsem strankam in **po volitvah** so pa pričeli svoje nasprotnike griziti. Ne bo jim pomagalo nič, sprijazniti se bodo morali z gotovim dejstvom: »Slovenija Slovincem«. Na Javorniku so na primer vrgli oglasno desko »K. P. D.« v potok Javornik, kjer še sedaj leži. Za to junaštvo jim zaslužno plačilo ne odide. — V nedeljo 18. decembra sta imela FO in DK na Koroški Beli »akademijo«, katero so obiskali tudi nekateri člani tukajšnje »viteške organizacije«. Nekoliko pred zaključkom akademije je naenkrat odpovedala električna razsvetljava v dvorani K. P. D. v »Zadruge« in sploh po vsej Koroški Beli. Pomagati smo si morali z žepnimi sve-

tilkami. Čudno naključje, ki da misliti! FO in DK sta izvajala vse vaje izredno lepo in ganljivo, za kar jima najlepša zahvala. Nad vse lepo je bila izvajana vaja mladcev, izmed katerih najmlajši je med zvoki fantovske himne zavihtel slovensko trobarvico ter so ga ves čas godbe mladeči držali na rokah. Akademija je uspela nad vse pričakovanje, o kateri so se vsi udeleženci zelo pohvalno izrazili. Le tako ponosno naprej!

Dovje

Narodni praznik 1. decembra smo proslavili kar najlepše združeno s proslavo 20 letnice obstoja Jugoslavije. Nastopili so to pot prvič tudi naši najmlajši. Največja zahvala za celotno prireditev gre tukajšnjemu predsedniku FO Janezu Kavalarju, ki je tudi zelo pripomogel, da se je odsek dvignil. Za naraščaj pa gre pohvala F. Lichteneggerju, ki zna pridobiti tudi najmlajše. Telovadi jih že nad 50 in lepo jih je videti, kako z veseljem prihajajo k telovadbi. Le tako naprej! V februarju pa bomo priredili drugo akademijo, ki bo gotovo pokazala še večje uspehe naše mladine.

Volitve so za nami in zmaga je naša, četudi so nasprotniki še ves teden govorili in pričakovali, da vendarle pride od nekdaj vest, da je zmagala lista dr. Mačka. Toda varali so se, oziroma so jih drugi varali, kot že od začetka volivne agitacije. Zmaga je naša tudi pri nas, čeprav so nam nasprotniki obetali popolni poraz. Zmotili so se, njih reklama ni zalegla. Naše letake so odstranjevali sproti, največ pa so imeli s tem opraviti zadnje uro pred volitvami. Toda vse zaman. Na dan volitve so oddali svoje glasove za listo dr. M. Stojadinovića vsi tisti, ki vidijo napredek te vlade. Po razglasu rezultatov zvečer je zbrana množica, razen par kričavcev, vzklikala Nj. Vel. kralju Petru II., dr. Stojadinoviću, dr. Korošcu, okrajnemu kandidatu dr. Smajdu in

razmišljanju, ko so postavile društvo pred nas kot resno vprašanje, ki smo se ga lotili z ognjem, ki ne ugasne.

Tako, sedaj na delo! Z nepremagljivo silo nas bo prešinjala zavest, da je vredno biti majhen in ponižen, biti drugemu brat, da naše vsakdanje stanovsko in zasebno delo ni nesmisel, marveč živa in važna resničnost, ki se pretaka v življenje. V nas bo rasla moč Luči, katere praznik smo praznovali, moč življenja in veselja, da živimo v trpljenju in zmagoslavju, da odrešujemo z vsa-

Godina Jože:

V znamenju zelene kravate

(Dalje)

Popolnoma jasno je, da so jih kolovodje nahujskali tako, da so prej mirni ljudje čisto podivjali. Ker je bilo vse brez uspeha, je Ambrožič svoje orožnike postrojil in jim z vojaško komando ukazal polniti puške. Ljudje so se temu smejali in vpili: »Saj ne smete streljati, saj ne smete sploh nič«, kot da so vedeli, da je res tak odlok izšel od sreskega načelnika. Ambrožič jim je grozil, da bo pustil streljati, če se ne razidejo, odkazal odstraniti otroke, da bi ne postali pri streljanju nedolžne žrtve. Vse ni nič pomagalo, nikdo ni ubogal. Demonstrant Zabavnik Albin iz Šmarce je celo pljunil pred Ambrožiča, za kar je bil že ovaden.

V gruči pred cerkvijo je naletel tudi Ambrožič na župnika iz Mengša Ivana Sušnika, ki je stal med ljudmi in govoril z njimi. Ambrožič mu je dejal približno: »Gospod župnik, vi tudi nimate nič ekstra. Kaj tu stojite in hujskate ljudi, tudi za vas velja povelje, da se s ceste odstranite.« Župnik se je pa strašno razburil: »Kaj ste rekli, da jaz hujskam! Jaz se bom pritožil čez vas, kako se pišete.« Ambrožič pa mu je odgovoril, da se njemu ne bo legitimiral, ker ni tozadevnih predpisov ter vidi lahko iz uniforme, kdo da je. Iz množice je stopil Ivan Gostinčar iz Pšate, svak znane matere zelenih kravate Cilke Zajc iz Grobelj, ter zavpil: »Gospod župnik! Jaz ga poznam, Ambrožič je iz Domžal. Naših gospodov pa ne pustimo aretirati.« S tem je Gostinčar vse ljudstvo še bolj razgrel.

V tem je prišel na lice mesta kapetan g. Mešterović in prevzel komando. Ljudstvo pa se še dolgo ni pomirilo in razšlo, tako je bilo od znanih voditeljev nahujskano.

Mengeški kaplan, ime mi ni znano, je bil tudi na cesti, a se mirno zadržal in ljudi miril, vsaj na videz. Pripominam, da je župnik Sušnik najbolj zagrižen separatist. Na tajnem shodu v Grobljah je predlagal 5. maja, da morajo manifestacije biti tudi v Mengšu, kjer živi komandir, ki je na Homcu hotel prijeti dr. Korošca,¹ da se pokaže tudi v Mengšu navdušenje za Korošca in slovensko misel.

IX. Povsod je vrelo

Poleg mengeških dogodkov moramo v tej zvezi omeniti tudi prepovedano proslavo dr. Korošca v Komendi. Prvotno določena in oblastem prijavljena taka proslava v Komendi naj bi se vršila na binokotni podeljek 16. maja 1932, in sicer po popoldanski službi božji. Te proslave se nisem nameraval udeležiti, ker sem vedel, da je prepovedana, kakor so bile prepovedane tudi druge. Med ljudmi je šla govorica, da bodo ob tej uri vsekakor šli v Komendo, da saj s to udeležbo pokažejo, da so nameravali počastiti slovenskega voditelja. Točnejši opis dogodkov v Komendi je v knjigi Senčurski dogodki. V ponedeljek popoldne okoli 4 je privozil skozi Groblje avto trgovca g. Senice. Povabil me je, naj prisedem, da se popeljemo malo na sprehod v Komendo. Kolikor se spominjam, se je vozil z nami tudi g. Lazar Franc ml. in g. Vrečar iz Domžal. V Kaplji vasi, to je nekaj sto korakov pred Komendo, je gruča zbeganih ljudi naš avto ustavila in nam povedala, da ne moremo naprej, ker se vrše v Komendi hude demonstracije. Orožniki podijo ljudi na vse strani, toda ljudje se nočejo raziti in ko orožniki potisnejo del množice v eno smer, se zbere za njimi nova množica demonstrantov. Rekli so nam, da je začelo padati menda celo kamenje. Počasi smo vozili dalje in po nekkih ovinkih prišli do znane Mejačeve pristave (gostilne) v Komendi. Demonstracije so bile končane. Ljudje so postajali v gručah na cesti. Večji del so pa sedeli ob mizah na vrtu omenjene gostilne ter se v veselem razpoloženju razgovarjali

¹ Ob Živkovičevih volitvah.

kim dejanjem ljubezni in dobre volje, moč invietti Solis, Vzhajajočega z višave, ki nas je obiskal, da naravna naše noge na pot miru. V prazniku osvajajočega življenja, ki z milostjo razsvetljuje pokrajine smrti in briše senco za senco, ki ozdravlja in daje videti, v prazniku mladosti, ki kipi iz večne ljubezni, smo se napili veselja, da preženemo iz sebe vse, kar je peklensko samoljubno, da oderešimo pokrajine, ki jih je v nas zasedla smrt, in zaživimo v dajanju samega sebe, v sladki odpovedi in lahki žrtvi, ki jo bo od nas zahtevala Ljubezen.

Remie Janez.

o pravkar minulih demonstracijah. Zvedel sem, da so po popoldanski službi božji v Komendi ljudje šli doli proti društvenemu domu. Pred društvenim domom je kaplan g. Platiša prebral dekret okrajnega načelstva, da je proslava prepovedana in da naj se ljudje razidejo. Ko je pa bral v dekretu omenjeno ime dr. A. Korošca, je množica začela vseprek navdušeno klicati: Zivio dr. Korošec. Nato so nastopili orožniki, ki so podili ljudi narazen. Kaj hujšega v resnici ni bilo. Zaradi te proslave je kaplan g. Platiša skušal dobrote belgrajskih zaporov. Prav tako g. Janez Štrcin, sedanjí in bivši poslanec iz Kaplje vasi.

Naslednjo nedeljo 22. maja, torej na dan senčurskih dogodkov, je v kamniški dekaniji bila pred društvenim dom na Homcu verska prireditev fantov iz Marijinih družb. Prireditev je bila čisto verskega značaja in se je popolnoma v verskem ozračju vršila ter končala. Prav odveč je bila vsa žandarmerijska asistenca okoli hribečka. Kako je pa bila oblast zaradi vrenja med ljudstvom v skrbeh, se vidi iz raznih okrožnic, ki jih je izdajal na podrejene na primer takratni okrajni načelnik v Kamniku g. Vovšek. Naj navedemo dva taka njegova dopisa:

»Iz zaupnega vira doznam, da namerava znani protirežimski agitator Senica Josip v Domžalah usmeriti agitacijo sedaj na ta način, da misli izdati in razširjati ter pomnoževati plakate in letake o dozdavnih osebnih aferah vodilnih političnih mož, predvsem ministrov, kakor na primer glede ministra dr. Kramerja o dozdavnih zveza s češko industrij v Kranju in slično. S tem namerava vodilne politike kompromitirati in širiti nerazpoloženje proti obstoječemu režimu.

Posvetite zadevi svojo najskrbnejšo pazljivost. In kakor hitro zapazite najmanjši pojav, izvršite takojšnjo hišno preiskavo, zaplenite ves material in krivca aretirajte ter ga predajte ali sodišču ali pa upravi

Veselo in srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem in znancem, ter se nadalje priporoča

Milan Levičnik

urar in juvelir

Jesenice — Gorenjsko

policije z eventualno ovadbo vsled kršitve člena 4. zakona o zaščiti države. Ako bi bili plakati tiskani, bo sumljiva tiskarna v Grobljah in bi tedaj bilo izvršiti preiskavo tudi tam. O vsem, kar v zadevi poznate pozitivnega, takoj poročajte. — Vovšek.◀

◀Vsem žandarmerijskim stanicam.

Uprava policije v Ljubljani sporoča. Tukajšnji organ je zaupno doznal, da dr. Koroščevi pristaši v okolici Kranja, Senčurja in bližine, katerim je bilo prepovedano nositi zelene kravate in druge take znake, se sedaj medsebojno spoznavajo, da nosijo srajce, ovratnik na znotraj spodvihan. Dajem vam to na znanje z naročilom, da pojavu posvetite svojo pažnjo in

mi prilikom priložnostnega osebnega referata o tem poročate. — Vovšek.◀

Na dan šenčurskih dogodkov so se vršili taki »dogodki« tudi v moravški dolini. Na razpolago pa imam o teh »dogodkih« samo ovadbe, ki jih vsebuje sodni akt procesa pred državnim sodiščem (šenčurski dogodki »Janez Brodar in tovariši«). Tudi iz teh ovadb je razvidno, da je oblast hotela zlasti poročila o zadržanju duhovščine. Zaradi dogodkov pri Sv. Trojici je župnik g. Komljanec odšel v inozemstvo, ker ni hotel biti žrtev preganjanja, g. Gregorin Franc se je pa moral zagovarjati pred državnim sodiščem in je bil obsojen na 6 mesecev ječe.

pela narodne pesmi, med temi tudi državno himno. Tedaj so se navzoči razen nekaterih kričarjev vsi odkrili. Nato se je množica v navdušenju razšla na svoje domove, kakor tudi osramočena peščica nasprotnikov, ki je bila tudi navzoča.

Srečno novo leto Vam želijo:

Priporoča se:

dr. Glančnik Josip, zdravnik prej v Murski Soboti, sedaj na Jesenicah (v Schwabovi vili).
Ordinira redno ob delavnikih od 8—12 in od 14—18 ure.

J. Pučko
Jesenice, Kralja Petra c.

Zastopstvo PHILIPS radio
kolesa in ostali deli

Vsem cenjenim odjemalcem želita srečno in veselo novo leto

Markež Valentin
trgovina in gostilna

Regovc Jerca
trgovina z mešanim blagom

na Jesenicah

Za elektriko
vse najcenejše in najugodnejše
JOŽE MARKEŽ
elektrotehnično podjetje
Jesenice, Murova, tel. 605

Damski plašči, obleke,
suknje, hubertusi, najugodnejše nudi
perilo, klobuki i. t. d.

KOŠIR JOŽE
NA JESENICAH

I. DELAVSKO KONZUMNO DRUŠTVO NA JESENICAH

s svojimi podružnicami:

na Savi,
Bledu,
Dobravi
in
Javorniku

nudi svojim članom pri nakupu največje ugodnosti in največji procentualni popust konec vsakega leta

Vse kar rabite Vam nudi dobro in poceni, ter želi vesele božične praznike in srečno novo leto

||

R. DOLINAR
trgovina z mešanim blagom
JESENICE, Gosposvetska 11

MESARIJA
IVAN BERNIK
JESENICE — Gosposvetska c.

se svojim cenj. odjemalcem še v nadalje priporoča

Vsem cenjenim obiskovalcem kino-predstav Krekovega prosvetnega društva na Jesenicah

želi

UPRAVA

Srečno novo leto 1939

*

Srečno novo leto Vam želijo:

Srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim strankam, ter se v nadalje priporoča tordka

Satler - Lesjak, Jesenice

manufaktura, moda, salonska konfekcija. Lastni izdelek

IVAN ZVEZDA - Jesenice

Cankarjeva cesta v bližini tovarne

Modno krojaštvo in trgovina s perilom, manufakturnim blagom itd.

Veselo in srečno novo leto želi

Mavricij Smolej

urar, trgovec z urami, zlatnino in optiko.

Kupujem zlato in srebro.

JESENICE, GOSPOSVETSKA 20

JURIJ RABIČ

mesar in klobasičar

JESENICE

PREŠERNOVA CESTA

želi

vsem cenjenim odjemalcem

srečno novo leto

Črni voh

vabi!

Oskrbovana kočica

ASK „GORENJCA“

vse leto

Morič Ignacij

Gospodsvetska cesta

Izvršuje vsa mehanična in ključavničarska dela. - Cene solidne, postrežba točna

PINTAR ROZIKA

modistinja

JESENICE

želi vsem cenjenim odjemalcem

SREČNO NOVO LETO

Obveščam, da imam izbiro najnovejših klobukov

Angela Rozman

strojno pletilstvo

Jesenice-Fužine

Obrtniška ulica št. 24

želi

vsem odjemalcem srečno in veselo novo

leto, ter se v nadalje

priporoča z dobrim

blagom in zmernimi

cenami

Varno
naložite svoj
denar!

**HRANILNICA IN
POSOJILNICA
NA JESENICAH**

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vezane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanj garancirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi zadružni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.

TRGOVINA

KREKOV DOM

Bog in vsa sreča Vas spremljaj
v novem letu vsepovsod

Preden se odločite za nakup manufakture se prepričajte o nizkih cenah, ter veliki izbiri blaga pri

Franc Brejc

Jesenice, Gospodsvetska c.

Pijte in jejte

poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti, pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti, se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

v Katakombe

Prišla je velika količina izbornih vin. Vsak se lahko sam prepriča, da je to resnica